

EURASIA CENTER

Eurázsia
Központ

Elemzések

**Covid-biztos gazdasági növekedés?
A tajvani gazdaság fejlődése**

Moldicz Csaba

EK/2022/32.

Eurázsia Központ Elemzések

Kiadó:
Eurázsia Központ

Szerkesztő:
Dr. Horváth Levente

A kiadó elérhetősége:

1117 Budapest, Infopark sétány 1i
eurasiacenter@uni-neumann.hu
<https://eurasiacenter.hu/>

Kiadásért felelős személy:

Dr. Horváth Levente, igazgató

Jelen elemzés és annak következtetései kizárólag a szerzők magánvéleményét tükrözik és nem tekinthetők a Eurázsia Központ álláspontjának.

EURÁZSIA KÖZPONT

Budapest 2022.

© Eurázsia Központ, Neumann János Egyetem

ISSN 2939-550X

COVID-BIZTOS GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS? A TAJVANI GAZDASÁG FEJLŐDÉSE

Moldicz Csaba

Absztrakt

A tajvani gazdaság 6,57%-kal nőtt 2021-ben, ami elsődlegesen az erős globális keresletnek tudható be az elektronikai és különösen a félvezető termék piacán. A tajvani cégek vezető szerepet töltenek a világ félvezetőgyártásban, hiszen a bevételek mellett technológiai értelemben is élen járnak. Ugyanakkor a [túlzott specializáció veszélyeket is rejt magában](#), mivel jelenleg más húzóágazatokat nem lehet látni a tajvani gazdaságban, illetve a szárazföldi kínai gazdaságból érkező keresleti hatások is gyengék. A tajvani gazdaságot a világ többi gazdaságához hasonlóan sújtja a globálisan megugró energiaárak és élelmiszerárak együttes hatása. Az így megugró belső inflációra a jegybank kamatemelésekkel reagált és ennek feltételezhető folytatása negatív hatással lehet a beruházások alakulására is. Hozzá kell tenni, hogy a fent negatív tényezők mellett a Covid-19 esetek tavaszi megugrása, illetve a Tajvani-szoros másik oldalán a lezárások szintén mérsékeltek a keresletet. Mindezek miatt a GDP növekedését a [különböző elemzők](#) a tavalyinál jóval 3 és 3,5% közötti sávba helyezik el.

Kulcsszavak: *tajvani gazdaság, GDP, infláció, félvezetőgyártó ipar*

Abstract

The Taiwanese economy grew by 6.75% in 2021, driven by strong global demand for electronic components, especially chips. Taiwanese companies play a leading role in the production of semiconductors worldwide, as they not only have a large market share, but also produce cutting-edge technology. At the same time, overspecialization also poses threats to the Taiwanese economy, as there are no other drivers for the Taiwanese economy at the moment and weak demand from mainland China is also a problem for the island's economy. Similar to other economies, the Taiwanese economy is also suffering from the combined effects of rising global energy and food prices. Taiwan's central bank has responded to higher domestic prices by raising interest rates, so negative effects on investment are to be expected. In addition to the negative impacts mentioned above, the increase in new Covid-19 cases and lock-downs are dampening demand for Taiwanese products and services. Due to these factors, several analysts have scaled back GDP forecasts for the Taiwanese economy, estimating GDP growth of 3 and 3.5% in 2022.

Keywords: *Taiwanese economy, GDP, inflation, semiconductors industry*

A növekedés tényezői a tajvani gazdaságban

A koronavírus által leginkább sújtott 2020-as évben a tajvani gazdaság növekedése 3,4% volt, amivel a tajvani gazdaság az egyik legmagasabb növekedési rátát tudta felmutatni a legfejlettebb gazdaságok csoportján belül. Ez a növekedés nem csak folytatódni tudott 2021-ben, hanem gyorsult is a gazdaság. Ennek a bővülésnek

több meghatározó tényezője is van: (1) támogató költségvetési és monetáris politika, (2) magánberuházások folytatódása, (3) az 5G hálózat bővülése, (3) a zöld energia szektor fejlődése és (4) a szállítási ágazat dinamikus expanziója.

A félvezetőgyártók korábban említett dinamikus fejlődése nagyban hozzájárult a nettó export bevételek növekedéséhez, ami 2021-ben csaknem elérte a 30%-ot és így a tajvani kereskedelmi mérleg többlet a GDP 11,4%-át, a folyó fizetési mérleg pedig a GDP 14,8%-át tette ki az adott évben. Ennek ellenére a háztartások fogyasztása – ha enyhén is – de visszaesett 0,3%-kal 2021-ben.

Érdeemes hangsúlyozni, hogy a tajvani gazdaság fejlődése nagyban függ a kínai megrendelésektől, hiszen a szárazföldi Kínába, Hongkongba irányul a tajvani export 42%-a (2021) és az import 22%-a érkezik onnan, míg az USA-ba irányuló export csak 15% és az importból részesedés pedig 10%. ([2021-es adatok alapján.](#))

Növekedés 2022-ben

A [statisztikai hivatal szerint](#), 2022 első negyedévében megtorpant a tajvani gazdaság növekedési üteme, így az első negyedévben az éves GDP bővülés üteme 3,72% volt, a második negyedévben már csak 3,05%, ami tulajdonképpen azt jelenti, hogy a második negyedévben az előző negyedévhez képest 7,01%-kal zsugorodott a tajvani GDP. A magánfogyasztás még mindig növekedett a második negyedévben (2,89% éves alapon), ami a járvány intézkedések lazításához kapcsolható. Ennél jóval gyorsabb ütemben bővült a bruttó állóeszközök és készletek állománya, a 9,42%-os növekedés kiugróan domináns elem a GDP tényezői között. Bár a kereskedelmi mérleg többletet mutat, 2022 első negyedévében az export volumen emelkedése (4,32%) jóval alacsonyabb volt, mint az importé (8,83%).

Ha a GDP előállítási oldalát nézzük, akkor továbbra is a feldolgozóipar húzza a növekedést, noha egyre lassuló ütemben. A szektor kibocsátása az első negyedévben még 6,39% volt éves összevetésben, a második negyedévre ez 4,79%-ra csökkent. Ugyanakkor a további ágazatok növekedése még gyengébb volt: nagybani és kiskereskedelem (2022Q2: 1,71%), szállítás és raktározás (2022Q2: 0,50%), pénzügy- és biztosítási szektor (2022Q2: 1,26%).

Előrejelzések

A kabinet statisztikai részlege (Directorate General of Budget, Accounting and Statistics – DGBAS) lejjebb vitte a tajvani gazdaságra vonatkozó éves GDP előrejelzését a korábbi 3,90%-ról 3,71%-ra.

1. táblázat: A tajvani gazdaságra vonatkozó GDP előrejelzések (2022, %)

DGBAS	3,71
DBS Bank	3,40
Trading Economics	3,76
ING	3,80
Statista	4,42

A [részleg vezetője így indokolta a döntést](#): „A lényeg az, hogy a globális átlag feletti egész éves növekedést várunk. Minél magasabb, annál jobb, ha ragaszkodunk a 4

százalékos célhoz, de a világgazdaság többi része nincsen jó állapotban, akkor nem feltétlenül érjük el a célunkat.” Annak ellenére, hogy az előrejelzők mérsékelték prognózisaikat a tajvani gazdaság 2022-es fejlődésére vonatkozóan, a leértékelésre nem a belső folyamatok miatt, hanem a kedvezőbbé váló nemzetközi környezet miatt volt szükség.

A globális gazdasági növekedés lassulni fog 2022-ben az előző évhez képest. A kínai szárazföldi lezárások, a növekvő kamatszintek a világon csaknem mindenütt visszafogják a növekedést. Az IMF szerint a világkereskedelem 4%-kal fog nőni ebben az évben. A tajvani félvezetőgyártó cégek kapacitásainak növekedésével ki tudják elégíteni az új technológiai applikációk és vállalati digitalizáció miatti erős keresletet, és ennek pozitív hatása lesz a tajvani külkereskedelemre, amely várhatóan 5,48%-kal fog bővülni.

Monetáris politika, infláció

Tajvanon az árak a globális járvány hatása miatt visszaeső kereslet miatt csökkentek 2020 folyamán és csak 2021-ben került a pozitív tartományba az inflációs index. Az azóta folyamatosan emelkedő inflációs ráta először a 2021-es gazdasági helyreállítás miatt emelkedett, majd 2022-ben az ukrán háború miatt emelkedő energia és élelmiszerárak lódítottak ismét az árakon. (Lásd a 2. táblázatot!)

2. táblázat: Fogyasztói árindexek alakulása a tajvani gazdaságban

2020. júl.	2020. aug.	2020. szept.	2020. okt.	2020. nov.	2020. dec.	2021. jan.	2021. febr.	2021. márc.	2021. ápr.	2021. máj.	2021. jún.	2021. júl.
-0,5	-0,3	-0,6	-0,3	0,1	0,1	-0,2	1,4	1,2	2,1	2,5	1,8	1,9
2021. aug.	2021. szept.	2021. okt.	2021. nov.	2021. dec.	2022. jan.	2022. febr.	2022. márc.	2022. ápr.	2022. máj.	2022. jún.	2022. júl.	
2,3	2,6	2,6	2,9	2,6	2,8	2,4	3,3	3,4	3,4	3,6	3,4	

Ilyen inflációs környezetben a tajvani jegybank 2022 júniusában másodszorra emelte az irányadó kamat szintjét, 1,5%-ra. A globális járvány óta a [jegybank 1,125%-on tartotta](#) a kamatszintet, az emelésre az amerikai jegybank szerepét betöltő FED idei kamatemelései miatt volt szükség, ugyanakkor az indoklásban az infláció mérséklésének igénye jelent meg. A bank 2022-re vonatkozóan 2,8%-ra teszi a fogyasztói árindex várható emelkedését, ami ugyan nem tűnik magasnak, de mértéke csaknem egy évtizede a legmagasabb.

A gazdaság fejlettsége ellenére a tajvani jegybank szerepe a vitatottak közé tartozik. Augusztusban az „Academic Sinica” a [jegybank reformjára](#) szólított fel, és azt állította, hogy a jegybankot a kormány állami vállalatként kezeli. A vitaanyag szerint a jegybanknak jobban előkészített árfolyam és monetáris politikai döntéseket kell hoznia, és az elemzés készítői azzal vádolták meg a jegybankot, hogy a lépések – így a hazai fizetőeszköz gyengítése, az alacsony kamatkörnyezet fenntartása – nagyban hozzájárultak a gyenge növekedéshez, alacsony tőkemegtérülési rátákhoz és alacsony bérekhez, miközben mint a tanulmány is elismeri a stabilitási célokat sikerült elérni. A jegybank visszautasította ezeket a vádakat.

Érdemes megjegyezni, hogy a hazai valuta gyengítésének politikája nem új Ázsiában, és régóta heves viták tárgyát képezi, hiszen az exporterősítő lépésnek a

kritikusok szerint hosszú távon negatív hatása van a gazdaság versenyképességére, mivel a szükséges reformokat elodázhhatja.

Külkereskedelem

2022 legfrissebb adatai szerint tovább bővült a tajvani külkereskedelem volumene, júliusban az export 14,2%-kal, az import pedig 19,4%-kal növekedett éves összevetésben. Ennek eredményeképpen a külkereskedelem egyenlege 5 milliárd dollár volt. A júliusi adatok jól tükrözik az év eltelt időszakát is, a január-júliusi periódust is, amikor is az import volumene szintén gyorsabban emelkedett, mint az exporté és így ugyan megtartva a külkereskedelmi mérleg többletét – 37,7 milliárd dollár – a szufficit az előző év azonos időszakához képest azonban csökkent, 12,1%-kal.

Ha az export belső szerkezetét vizsgáljuk, akkor látható, hogy a tajvani gazdaság erősségének számító elektronikai alkatrészek kivitelének növekedése dinamikus volt a január-júliusi időszakban, ez a bővülés meghaladta a 26%-ot is. A legdinamikusabb növekedés azonban az ásványi termékénél volt látható (97,6%), de az is hozzá kell tenni, hogy ennek össz-exporton belüli részesedése nagyon alacsony, 4,3%. (Lásd a 3. táblázatot!) A fémek és fémtermékek kivitele szintén gyorsan növekedett, 21,3% volt a január-júliusi időszakban, míg az ITC termékek és gépipari termékek esetében átlagon aluli növekedés volt látható.

3. táblázat: A tajvani export és import termékszerkezete 2022. január-júliusi idő szakban (%)

Export szerkezet		Import szerkezet	
Elektronikai alkatrészek	40,7%	Elektronikai termékek	24,0%
ICT termékek	12,8%	Ásványi termékek	18,8%
Fémek és fémipari termékek	8,1%	Kőolaj	7,0%
Gépipari termékek	6,0%	Gépipari termékek	10,5%
Ásványi termékek	4,3%	Vegyipari termékek	9,0%
		Fémek és fémipari termékek	7,5%

Az import belső szerkezetének átalakulását a világpiacokon tapasztalható energiaár robbanás határozta meg, ez az elsődleges oka az import exportnál gyorsabb bővülésének, hiszen az ásványi termékek behozatali volumene 66%-kal nőtt, s ezen belül a kőolajé pedig 70,5%-kal változott.

Ha a kivitel regionális eloszlását nézzük meg, akkor látható, hogy továbbra is a legnagyobb partner a szárazföldi Kína és Hongkong. Ezek 39%-os exporton belüli részesedését még megközelíteni sem tudják az ASEAN országok (16,9%), illetve az USA (15,6%). Európa és Japán jelentősége a tajvani export szempontjából jóval kisebb, hiszen ezek aránya nem érte el a 10%-ot sem a 2022. január-júliusi időszak adatai alapján. A trendet illetően viszont jól látható a kínai gazdaság idei gyengébb teljesítménye, hiszen a kivitel itt volt a legalacsonyabb a főbb régiókat vizsgálva. (Lásd a 4. táblázatot!)

4. táblázat: A tajvani export és import regionális megoszlása 2022. január-júliusi időszakban (%)

Export regionális szerkezete		Import regionális szerkezete	
Kína, Hongkong	39,0%	Kína, Hongkong	20,5%
ASEAN	16,9%	ASEAN	12,7%
Japán	6,7%	Japán	13,0%
USA	15,6%	USA	10,3%
Európa	8,6%	Európa	11,6%
		Közel-Kelet	8,5%

Tajvani félvezetőipar

A tajvani gazdaság globális jelentőségét a félvezetőiparban játszott vezető szerepe adja. 2020-ban a szektor globálisan 85 milliárd dollár forgalmat generált és ennek 63%-kát a tajvani gazdaság adta. A legnagyobb vállalat, a TSMC (Taiwan Semiconductor Manufacturing Company) egyedül a világpiac 54%-át fedi le, míg a szintén tajvani UMC 7%-át, a PSMC és a VIS 1-1%-át adja a világpiacnak. (Lásd az 5. táblázatot!)

5. táblázat: [Globális félvezetőgyártó ipar szerkezete a piaci bevételek alapján](#)

Vállalat neve	Piaci bevételekben való részesedés (%)
TSMC	54%
Samsung	17%
UMC	7%
Global Foundries	7%
SMIC	5%
PSMC	1%
VIS	1%
HHGrace	1%
DB HiTek	1%
Tower Jazz	1%
Egyéb	5%

A táblázat mégsem adja vissza a TSMC jelentőségét, mivel ez a vállalat és a Samsung képes arra egyedül a világon, hogy 5 nanométeres csipet gyártson, azaz nem csak méret, hanem technológiai előnyről is beszélünk a TSMC esetében. A tervek szerint a vállalat valamikor 2022 során át fog állni a 3 nanométeres csipek gyártására. Nyilván a tajvani gazdaság fejlettségének geopolitikai jelentősége is van. A [sikertörténet](#) 1985-ben kezdődött a Hsinchu Tudománypark létrehozásával. A parkban jelenleg kb. 150 ezer ember dolgozik és a kibocsátás 75%-a kapcsolódik a félvezetőiparhoz. Az autók, tv-k, számítógépek és mobiltelefonok gyártásához elengedhetetlenül fontos csipek piacán a globális járvány kialakulásával jelentős hiány jött létre, amely máig sem szűnt meg.

Összegzés

Mint az elemzésben láthattuk, a tajvani gazdaság szélsőséges specializációja kétélű fegyver, hiszen egyrészt a jelenlegi keresleti és technológiai környezetben a tajvani félvezetők iránti kereslet nagyon erős és viszonylag gyors növekedést biztosít a gazdaságnak még a jelenlegi negatív világgazdasági folyamatok közepette is, ugyanakkor sebezhetővé is teszi a tajvani gazdaságot, mert az előny fenntartása

nem garantálható és a globális kereslet ingadozásainak szolgáltatója ki a tajvani gazdaságot, ráadásul a jelenlegi geopolitikai feszültségeket is tovább növelheti az USA és Kína között.

A gazdaság növekedése a világátlaghoz és az ország fejlettségéhez képest kiemelkedő, de érdemes hozzátenni azt is, hogy az alacsony kamatszint fenntartására irányuló politika jelenleg is támadás alatt van, mivel a tajvani tőzsde gyenge teljesítménye mellett tajvani dollár gyengélkedése is szembeötlő. Ezzel persze a [tajvani dollár nincs egyedül](#), hiszen a jen ebben az évben augusztus 22-ig 15,68%-ot, a koreai wong 10,34%-ot gyengült az amerikai dollárral szemben, míg a tajvani dollár gyengülése „csak” 7,76% volt. Több közgazdász arra szólította fel a jegybankot, hogy emeljen az irányadó kamat szintjén, mivel a FED ebben az évben még háromszor tervezi emelni a kamatokat, ami a tajvani döntéshozókat előbb-utóbb lépésre kényszeríti, és ennek időzítése nem lényegtelen, hiszen a fizetőeszköz instabilitását akadályozhatják így meg.